

Patientintäkter - Uppföljning

Revisionsrapport nr XX 2022

UTKAST

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	Anders Marmon, tfn: 010-831 41 35, e-post: anders.marmon@regionvarmland.se
Datum	2022-06-15
Diarienummer	Rev/21045
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar.....	4
1.2 Avgränsning	5
1.3 Revisionskriterier.....	5
1.4 Ansvarig nämnd	5
1.5 Metod	5
2. Granskningens resultat.....	6
2.1 Vilka resultat redovisades i de föregående granskningarna avseende patientintäkter?	6
2.2 Vilka sammanfattande slutsatser redovisades i granskningarna?	8
2.3 Hur är nuläget avseende de iakttagelser som redovisades i de tre föregående granskningarna?.....	8
3. Sammanfattande bedömning.....	9
4. Källor	10

1. Inledning

Regionens revisorer har enligt Kommunallagen ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan.

I "Revisionsplan 2021" har revisorerna aktualiserat en granskning i form av en uppföljning av granskningar som har gjorts avseende regionens och dåvarande landstingets patientintäkter.

Patientintäkter utgör en viktig del av regionens intäkter. Enligt Region Värmlands årsredovisning för år 2021 uppgår olika former av patientintäkter inkl. trafikantavgifter till 412,6 Mnr. Revisionen har under senare år vid flera tillfällen genomfört granskningar med inriktning mot rutinerna kring och hanteringen av olika former av patientintäkter.

Regionens revisorer gör regelbundet uppföljningar av tidigare granskningar i syfte att bedöma hur utvecklingen inom det granskade området ser ut. Föreliggande granskning avser en uppföljning av tre tidigare genomförda granskningar inom området:

"Patientavgifter, uppföljning" från 2016, "Utomlänsintäkter, förstudie" från 2017 och "Analys av patientintäkter" från 2019.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med denna uppföljande granskning har varit att kartlägga hur det ser ut i nuläget avseende iakttagelser och slutsatser i de tre tidigare granskningar som har genomförts av olika former av patientintäkter.

För att uppnå syftet med förstudien skulle följande revisionsfrågor besvaras:

- Vilka resultat redovisades i de föregående granskningarna avseende patientintäkter?
- Vilka sammanfattande slutsatser redovisades i granskningarna?
- Hur är nuläget avseende de iakttagelser som redovisades i de tre föregående granskningarna?

1.2 Avgränsning

Granskningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen för år 2022 och har avgränsats till en uppföljning av de tre tidigare genomförda granskningarna av olika typer av patientintäkter men omfattar inte kollektivtrafikens trafikantavgifter.

1.3 Revisionskriterier

Granskningen ska ske utifrån de aktuella lagar och föreskrifter som finns inom området. Revisionskriterier är också beslut fattade av Regionfullmäktige samt övriga gällande styrdokument.

1.4 Ansvarig nämnd

Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för hela regionens verksamhet genom bland annat sitt uppsiktsansvar. Regionstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt de mål som fullmäktige satt upp.

Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Värmland utövar ledning och planering av hälso- och sjukvård samt tandvård ur ett övergripande befolknings- och helhetsperspektiv.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer. Företrädare för ekonomifunktionen i regionen har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

I bilaga 1 redovisas dokument som finns som underlag till granskningen.

2. Granskningens resultat

Patientavgifter och högkostnadsskydd styrs till viss del av lagar och förordningar. I övriga fall beslutar fullmäktige om regelverket och i de fallen är det Regionfullmäktige och tidigare Landstingsfullmäktige som har ansvaret för att besluta om de olika typer av avgifter som regionen tar ut.

Vad patienten får betala beror bland annat på om åtgärden är på grund av sjukdom och var patienten är folkbokförd. För åtgärder som är på grund av sjukdom eller misstanke om sjukdom betalar patienten en avgift som endast är en del den verkliga självkostnaden. Patientavgiften ingår i många fall i ett högkostnadsskydd som vars syfte är att skydda patienten från för höga vårdkostnader. För åtgärder som avser besök på annan grund än sjukdom eller misstanke om sjukdom grundas avgiften generellt på självkostnadspris och ingår inte något högkostnadsskydd.

Regionfullmäktige fattar årligen beslut om avgifter vid sitt junisammanträde och beslutet om avgifter /intyg i hälso- och sjukvården för 2021 togs av Regionfullmäktige i juni 2020. De fastställda beloppen ingår i reglementet för patientavgifter och högkostnadsskydd gällande från 2021-01-01 och tills vidare.

I dokumentet benämnt "Patientavgifter och högkostnadsskydd" fastställt av Regionfullmäktige som ett reglemente, finns manualer för de olika typer av avgifter som gäller. Regelverket är styrande för både den regiondrivna vården och för de privata vårdgivare som enligt avtal ska följa regelverket

Region Värmland gör årligen en översyn av patientavgifter i syfte att förbättra och förenkla regelverket. Översynen som genomfördes år 2021 och beslutades om på Regionfullmäktige i juni 2021 var inriktad på att förtydliga redan tagna beslut gällande avgifter för hjälpmedel, intyg och receptförnyelse. Inriktningen baserar sig till största del på de behov som identifierades i föregående års översyn men även önskemål från verksamheten där de anser att det behöver förtydligas. Beslutade förändringar avseende avgifter föreslogs börja gälla den 1 januari 2022.

På regionens intranät finns ett stort antal manualer med anvisningar för de olika typerna av patientavgifter som vägledning för vårdgivare.

2.1 Vilka resultat redovisades i de föregående granskningarna avseende patientintäkter?

Granskningen "Patientavgifter, uppföljning" genomfördes 2016 av revisionskontoret och var avgränsad till en uppföljning av en tidigare granskning avseende patientavgifter från 2013.

Den övergripande revisionsfrågan i uppföljningen var om dåvarande Landstingsstyrelsen hade vidtagit åtgärder med anledning av de iakttagelser och synpunkter som revisorerna framförde i den ursprungliga granskningen från 2013 och det svar som Landstingsstyrelsen överlämnade till revisorerna.

Den sammanfattande slutsatsen i den uppföljande granskningen var att landstingets arbete med patientavgifter till stor del genomfördes i enlighet med de intentioner som framkom i Landstingsstyrelsens svar till revisorerna. En del av de frågor som ställdes bedömdes dock kvarstå.

En av de frågorna var kontroll av innehållet i filerna. Enligt uppgifter i granskningen gjordes inte systematisk kontroll av att alla besök som gjorts på mottagning eller motsvararande blev fakturerade.

I analysen av patientintäkter som genomfördes av PwC i samband med granskningen av delårsrapporten för 2019 och som tas upp nedan ingick en avstämning av bland annat de frågor som kvarstod.

Granskningen ”**Utömlänsintäkter, förstudie**” ingick i ”Revisionsplan 2017” och genomfördes av revisionskontoret. Revisionsfrågorna i granskningen var:

- Hur ser omfattningen av utömlänsintäkter ut?
- Hur ser processen för utömlänsfakturering ut och vilka riktlinjer finns?
- Vilka patientadministrativa system och faktureringsystem används?

I granskningen uppmärksammades inga särskilda brister utan den bestod i huvudsak av en kartläggning av det aktuella läget. I granskningen noterades att det pågick ett omfattande arbete med att förbättra rutinerna för utömlänsfakturering. Bland de aktiviteter som hade startats i syfte att säkerställa att dåvarande landstinget skulle erhålla rätt intäkter nämndes i granskningen att:

- Omarbeta avgiftshandboken
- Utveckla informationen på intranätet
- Genomföra utbildningsinsatser
- Bilda ett DRG-råd (diagnosrelaterade grupper)
- Kartlägga och utveckla process för fakturering av såld vård
- Utveckla uppföljning av såld vård

Det ska noteras att aktiviteterna inte var rekommendationer utifrån granskningens resultat utan information om arbete som pågick inom området.

Granskningen ”**Analys av patientintäkter**” ingick som en del av den finansiella granskningen som den externa konsulten PwC genomförde av verksamhetsåret 2019. Uppdraget gällde en utökad revision av regionens patientintäkter för att säkerställa fullständighet och riktighet i överföringar mellan det vårdadministrativa systemet Cosmic, frikortssystemet Frisk samt ekonomisystemet Raindance.

Frikortssystemet FRISK är Region Värmlands system för hantering av patienters högkostnadsskydd och frikorts nivåer.

I granskningen följde konsulten processen från det att patienten registrerar sig vid ankomst till sjukhus/vårdcentral eller annan inrättning. Patienten registreras då i verksamhetssystemet Cosmic som genererar en betalningsingsfil som skickas till frikortssystemet FRISK för reglering av vilka patienter som omfattas av

högkostnadsskyddet eller inte. I steget därefter går betalningsfilen vidare till ekonomisystemet Raindance för fakturering.

I granskningen gjordes följande analyser:

- Kontroll av fullständighet och riktighet i överföringar mellan Cosmic och FRISK
- Kontroll av fullständighet och riktighet i överföringar mellan FRISK och Raindance.
- Kontroll av antal dagar från besök registrerat i Cosmic till intäktsföring i Raindance.

Resultatet av PwC:s granskning redovisades i granskningen av de finansiella delarna av regionens delårsrapport för 2019. I den sammanfattande bedömningen efter den genomförda granskningen konstaterade konsulterna att redovisning av patientintäkter i allt väsentligt är rättvisande. I och med bedömningen som gjordes kan det konstateras att de frågetecken som kvarstod efter de tidigare granskningarna är i huvudsak är uträddade.

2.2 Vilka sammanfattande slutsatser redovisades i granskningarna?

Ingen av de tre rapporterna ledde till sådana iakttagelser att det bedömdes att dåvarande Landstingsstyrelsen behövde svara på frågor. Missiven för två av rapporterna överlämnades för kännedom till styrelsen och den tredje ingick i den samlade bedömningen av delårsrapporten för år 2019 och föranledde ingen särskild notering i revisionens bedömning av delårsrapporten.

I missiven till granskningarna avseende patientintäkter och utomlänsintäkter framfördes att granskningarna inte gav anledning till några fördjupande granskningsinsatser men att revisionen löpande skulle följa utvecklingen inom området.

2.3 Hur är nuläget avseende de iakttagelser som redovisades i de tre föregående granskningarna?

Patientintäkter i olika former uppgick under 2021 till ca: 285 Mnkr. De största posterna i summan var patientavgifter tandvård och frisktandvård, patientavgifter läkarbesök och patientavgifter sjukvårdande behandling. Andra stora poster är patientavgifter sluten vård och patientavgifter receptförnyelse.

Patientavgifter utgör en viktig intäkt för regionen, och hanteringen är decentraliserad och spridd på olika vårdinrättningar. Ansvaret för uppföljning av budget finns hos respektive verksamhetschef.

I Region Värmlands delårsrapport och årsredovisning redovisas intäkter av olika slag och där ingår patientavgifter på en övergripande nivå.

Enligt företrädare för ekonomistaben pågår arbete inom området patientintäkter, bland annat återbesättning av tjänsten som intäktsamordnare. Vid tidpunkten för granskningen är inte funktionen som intäktssamordnare återbesatt och det pågår ett arbete för att strukturera uppdraget, funktionen var i stora delar ett "arv" från landstingstiden.

I enheten inom ekonomistaben, Planering och analys, kommer det på sikt att finnas en övergripande intäktssamordnare som ska ha överblicken för hela regionen, men det kommer också att tillsättas en funktion inom Hälso- och sjukvårdens ekonomistöd som är insatt i detaljfrågorna som är specifika för Hälso- och sjukvård

3. Sammanfattande bedömning

Det huvudsakliga syftet med denna uppföljande granskning var att kartlägga hur det ser ut i nuläget avseende slutsatser och iakttagelser i de tre tidigare granskningar som har genomförts av olika former av patientintäkter.

Utifrån granskningens resultat är vår bedömning att vi har fått svar på de frågor som ställts, och av svaren att döma pågår utveckling i olika projekt inom området.

Anders Marmon
Certifierad kommunal yrkesrevisor

4. Källor

- REG- 21541 Patientavgifter och högkostnadsskydd
- Delårsrapport Region Värmland 2021
- Årsredovisning Region Värmland 2021
- Region Värmlands kontoplan
- Avgiftshandboken
- Riksavtal för utomlänsvård

UTKAST

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämndernas verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av sju revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
